

CRÒNICA LEGISLATIVA DE L'ESTAT ESPANYOL

Primer semestre de 2022

(BOE d'1 de gener a 30 de juny de 2022)

Vicenta Tasa Fuster*

Resum

La crònica analitza les principals disposicions normatives estatals relacionades amb usos lingüístics publicades al *Butlletí Oficial de l'Estat* durant el primer semestre de 2022.

Paraules clau: dret lingüístic; Estat espanyol.

LEGISLATIVE REPORTS ON SPAIN

First half of 2022

(BOE from January 1 to June 30, 2022)

Abstract

The text includes new state-wide regulations relative to language uses published in the Official Gazette of the Government of Spain during the first half of the year 2022.

Keywords: language law; Spain.

* Vicenta Tasa Fuster, professora contractada doctora de la Universitat de València, codirectora de la Càtedra de Drets Lingüístics de la Universitat de València i membre de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. vicenta.tasa@uv.es

Citació recomanada: Tasa Fuster, Vicenta. (2022). Crònica legislativa de l'Estat espanyol. Primer semestre de 2022. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 78, 309-313. <https://doi.org/10.2436/rld.i78.2022.3911>

Sumari

1 Normes amb rang de llei: revisió de les previsions d'incidència en l'estatut jurídic de les llengües

2 Normes de rang reglamentari d'incidència en l'estatut jurídic de les llengües: una breu revisió

Aquesta crònica legislativa analitza, de manera breu i concisa, les normes principals amb referències o incidència en matèria lingüística que s'han publicat en el *Butlletí Oficial de l'Estat* (d'ara en avant, BOE) durant el primer semestre de l'any 2022. Les normes publicades amb referències directes o indirectes als usos lingüístics són escasses i molt puntuals.

La normativa amb referències lingüístiques publicada en el BOE en aquests mesos és, per tant, essencialment continuista i no presenta canvis amb els principis, formes i límits dels últims anys.

Amb tot, transmeten una concepció jeràrquica de les llengües oficials. El castellà o les llengües oficials d'estats europeus són gairebé les úniques llengües existents en regular aspectes nuclears de l'Estat en termes generals, com ara totes les normes que regulen aspectes relacionats amb l'estat fort o *hard State* (exèrcit, policia, Administració de justícia). Les altres llengües espanyoles oficials semblen idiomes circumscrits a matèries en què les comunitats autònomes amb llengua pròpia oficial tenen competències, i pràcticament en totes les ocasions són normes que regulen qüestions vinculades amb l'estat tou o *soft State* (educació, cultura, benestar). I els aspectes que tenen una posició intermèdia (economia, comerç, tecnologia) obliguen, com ara l'etiquetatge, a usar la llengua castellana i deixen els usos de les altres llengües oficials com a merament voluntaris, una mena d'oficialitat subalterna.

Aquesta pràctica s'ha consolidat en les últimes dècades, però podria modificar-se en les esferes política i administrativa si, en les institucions centrals de l'Estat, s'assumira amb una naturalitat major que l'actual el fet de la diversitat lingüística espanyola o, almenys, la pluralitat de llengües oficials.

1 Normes amb rang de llei: revisió de les previsions d'incidència en l'estatut jurídic de les llengües

Durant el primer semestre de l'any 2022, el BOE publica algunes normes amb rang de llei que inclouen referències i disposicions lingüístiques en el seu articulat. A continuació n'enumerem les més rellevants.

La [Llei 3/2022, de 24 de febrer, de convivència universitària](#), sobre la base dels articles 149.1.18.a i 30.a de la Constitució i sense perjudici de les competències de comunitats autònomes, estableix les bases de la convivència en l'àmbit universitari, fomenta modalitats alternatives de resolució de conflictes i estableix el règim disciplinari de l'alumnat universitari.

La llei, en l'article 2.c, determina que les normes de convivència de les universitats públiques i privades promouran "l'eliminació de tota forma de violència, discriminació, o assetjament sexual, per raó de sexe, orientació sexual, identitat o expressió de gènere, característiques sexuals, origen nacional, pertinença a grup ètnic, discapacitat, edat, estat de salut, classe social, religió o conviccions, llengua, o qualsevol altra condició o circumstància personal o social" [traducció pròpia].

La referència a l'eliminació de qualsevol forma de violència o discriminació per raó de llengua és genèrica; però comina a les universitats que en les seues normes de convivència i reglaments interns establisquen regulacions, protocols d'actuació i estratègies per a evitar la discriminació per raó de llengua, i per extensió de garantia dels drets lingüístics, més enllà de l'oficialitat lingüística.

La [Llei 4/2022, de 25 de febrer, de protecció dels consumidors i usuaris davant de situacions de vulnerabilitat social i econòmica](#), modifica les referències lingüístiques de diversos articles del text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries, aprovat pel [Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre](#).

En aquest sentit, es modifiquen els articles 60.4, 99.1, 127.2 i 153.2, que regulen els documents i la informació precontractual, per tal de substituir l'expressió "almenys, en castellà" per "almenys, en castellà i en el seu cas, a petició de qualsevol de les parts, s'haurà de redactar també en qualsevol de les altres llengües oficials en el lloc de celebració del contracte" [traducció pròpia]. Una modificació que fa visible de manera explícita l'existència d'altres llengües oficials, fet que era amagat per la redacció anterior de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries.

Amb tot, l'article 98.1, que tracta de la contractació a distància, no ha estat modificat i no fa referència a les altres llengües oficials. D'igual manera, el més important, la Llei general de defensa dels consumidors i usuaris manté sense modificació l'article 18.3, que determina que “les indicacions obligatòries de l'etiquetatge i presentació dels béns o serveis comercialitzats a Espanya hauran de figurar, almenys, en castellà, llengua espanyola oficial de l'Estat”; tot evitant cap referència a l'existència d'altres llengües oficials i al seu ús en l'etiquetatge.

La [Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la Formació Professional](#) fa tres referències a l'adquisició d'habilitats lingüístiques comunicatives per part de l'alumnat (art. 30.3, 33.2 i 37.3.a) i determina en l'article 44.2.a les llengües sobre les quals cal adquirir habilitats lingüístiques: llengua castellana, llengua estrangera i, quan corresponga, llengua oficial. Val a dir que aquestes competències lingüístiques s'han d'adquirir dins de l'àmbit bàsic de comunicació i ciències socials, d'acord amb el que estableix la [Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació](#), en regular els cicles formatius de grau bàsic. En conseqüència, aquesta norma no comporta cap novetat respecte la Llei orgànica 2/2006.

La [Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular](#), en regular les obligacions del productor inicial o un altre posseïdor relatives a l'emmagatzematge, mescla, envasament i etiquetatge de residus (art. 21) estableix que “els recipients o envasos que continguin residus perillosos hauran d'estar etiquetats de forma clara i visible, llegible i indeleble, almenys en la llengua espanyola oficial de l'Estat” [traducció pròpia]; és a dir, es refereix indirectament a la llengua castellana, sense indicar l'existència d'altres llengües oficials.

Finalment, la [Llei 11/2022, de 28 de juny, general de telecomunicacions](#) estableix que “tota la informació rebuda pels usuaris finals i consumidors de xarxes i serveis de comunicacions electrònics disponibles al públic, així com tots els serveis d'atenció al client hauran de ser oferts en la llengua oficial de l'Estat i en la llengua oficial de la comunitat autònoma corresponent, quan així sigui requerit per l'usuari final o consumidor” [traducció pròpia] (art. 65), i ho fa considerant que es tracta d'un dret específic dels usuaris finals i consumidors de xarxes i serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic.

Així mateix, quan regula les condicions bàsiques d'accés per a persones amb discapacitat, afirma que un reial decret establirà els requisits que hauran de complir els operadors de serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic per garantir que els usuaris amb discapacitat puguin ser atesos en les llengües cooficials (art. 72.a).

A més, en parlar de la neutralitat tecnològica i de serveis en l'ús del domini públic radioelèctric, s'estableix que els serveis hauran de respectar l'interès general d'acord amb el dret de la Unió Europea i, entre altres qüestions, hauran de promoure “la diversitat cultural i lingüística i del pluralisme dels mitjans de comunicació, mitjançant, per exemple, la prestació de serveis de comunicació audiovisual televisius i radiofònics” [traducció pròpia].

2 Normes de rang reglamentari d'incidència en l'estatut jurídic de les llengües: una breu revisió

En matèria de regulació de la capacitació professional necessària d'imatge i so, informàtica i comunicacions, i altres professions tècniques cal destacar el [Reial decret 46/2022, de 18 de gener, pel qual s'estableixen determinades qualificacions professionals de les famílies professionals Imatge i So, Informàtica i Comunicacions, Instal·lació i Manteniment, Sanitat, Seguretat i Medi Ambient i Serveis Socioculturals i a la Comunitat](#), que s'inclouen en el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, i es modifiquen parcialment determinades qualificacions professionals de les famílies professionals Seguretat i Medi Ambient, i Serveis Socioculturals i a la Comunitat, recollides en el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals.

El decret regula la necessitat de dominar “les normes ortogràfiques i gramaticals de la llengua espanyola o llengües cooficials” en les especialitats de doblatge audiovisual i de doblatge i interpretació en esdeveniments i espectacles en viu, i també dominar “les llengües de signes espanyoles” (la llengua de signes espanyola i la llengua de signes catalana).

Les tres úniques referències a usos lingüístics recollides en l'extens Pla estadístic nacional 2021-2014, al voltant de 300 pàgines, fan referència a l'ensenyament de llengües. El [Reial Decret 97/2022, d'1 de febrer, pel qual s'aprova el Programa anual 2022 del Pla estadístic nacional 2021-2024](#), no aspira, aparentment, a recollir cap dada de coneixement de llengües, capacitació lingüística, ensenyament o usos lingüístics referits a llengües espanyoles, com si fórem un estat monolingüe.

El [Reial decret 183/2022, de 8 de març, pel qual es regula la interoperabilitat dels sistemes de telepeatge a les carreteres espanyoles](#) fa, igualment, referències genèriques a matèria lingüística. Aquest reial decret fixa les condicions necessàries per garantir la interoperabilitat dels sistemes de telepeatge instal·lats a les carreteres espanyoles amb els d'altres estats membres de la Unió Europea. S'hi estableix de manera obligatòria que el certificat CE (marca d'homologació europea) de la UE "es traduirà a la llengua o les llengües exigides per l'estat membre en el mercat del qual s'introduïska o es comercialitze el component d'interoperabilitat" [traducció pròpia] dels peatges i en la mateixa llengua que els certificats o declaracions CE se n'han de redactar les instruccions d'ús. S'entén que es refereix de manera obligatòria a la llengua castellana i, ocasionalment i de manera voluntària, a les altres llengües espanyoles oficials.

S'ha publicat també l'[Ordre INT/74/2022, de 3 de febrer, pel qual es modifica l'Ordre de 24 d'octubre de 1989, del Ministeri de l'Interior, pel qual, amb caràcter provisional, es desenvolupen les previsions contingudes en el Reglament d'Ingrés, Formació, Promoció i Perfeccionament de funcionaris del Cos Nacional de Policia](#).

La modificació altera l'article 3.c de l'ordre pel que fa les proves obligatòries i voluntàries d'idiomes, referides exclusivament a la llengua anglesa i francesa. No s'hi considera, com ocorria en l'ordre de 1989, ni tan sols de manera voluntària, la possibilitat de fer exercicis de llengües oficials espanyoles diferents del castellà.

Les llengües estrangeres, amb especial atenció a l'anglès, són les úniques llengües sobre les quals incideix el Pla d'acció individual per al desenvolupament professional dirigit als militars professionals de tropa i marineria i als reservistes d'especial disponibilitat aprovat per l'[Ordre DEF/183/2022, de 7 de març](#). Cap llengua espanyola diferent del castellà és oferida o tinguda en compte en aquest pla formatiu.